

TRADIČNÍ EXKURZE DO ARCHIVU ZA PÍSEMNÝMI A OBRAZOVÝMI PRAMENY

Zeptáte-li kohokoliv v Lysé nad Labem na cestu k zámku, nikdo z dotázaných nezaváhá. Směřujete-li však svůj zájem k archivu, odpovědi už možná budou váhavější. My však víme, kudy se dát. Trefit se na správnou lokalitu opravdu není složité a my jsme rádi, že archiv, tak zajímavé místo, leží jen co by kamenem dohodil od naší školy.

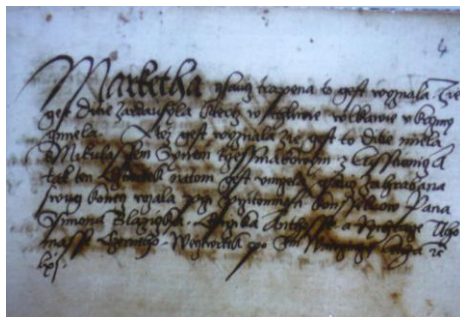
Již třetím rokem se vždy v prvním měsíci školního roku vydáváme se šestáky právě sem, do archivu. Proč? Na 2. stupni nám do rozvrhu přibyl dějepis - tentokrát již jako samostatný předmět, a ne jako součást vlastivědy. Dějepis nám v průběhu školní docházky prohloubí a výrazně rozšíří znalosti z prvního stupně, dodá nové informace o minulosti, přinese přehled o dějinných souvislostech a nabídne mnohdy poutavou cestou časem. Většinou o mnoho a mnoho let zpět. Na jeden takový zajímavý „výlet“ se vydáváme vždy na jedné z prvních hodin dějepisu, kdy je pro nás všechno nové a tak trochu neuchopitelné, možná jsme z té velké vědy trochu vykulení a nevíme, co přesně od ní očekávat.

Vyzbrojeni základními znalostmi a pojmy spojenými s historickými prameny obouváme tedy o přestávce boty, rychle se oblékneme a pak už vyběhneme kopec od školy k zámku. Těšíme se na jednu či dvě hodiny dějepisu vedené jinde než v lavici. Před zámeckou branou „štrůdl“ šestáků odbočí doleva. A už stojíme před nádhernou budovou bývalého augustiniánského kláštera, kde dnes sídlí archiv. Tady nás vždycky srdečně přivítají a ochotně nás seznámí s podstatou archivářské práce.

V badatelně, bývalém klášterním refektáři, je pro nás připraven pestrý program. Promítáme si historická vyobrazení našeho města a jeho zákoutí, mapky a plány, porovnáváme je s dnešní situací. „Jéé, tady to poznávám!“ nebo „Tudy se jde dneska k nádraží!“ – tyto a podobné věty zazní během promítání několikrát. Je čas říci si mnoho zajímavostí a leckdy i opravdových „perliček“. Některé starší místní názvy se používají i v současnosti, i když některá místa už dávno nesou jiná pojmenování. Víte například, kde byste našli v Lysé *Konec*? Kde jste se mohli projít *Židovskou* nebo *Lázeňskou* ulicí? Trochu tajemné nám dále připadaly ukázky starých záznamů v naskenovaných listinách a matrikách. I když byly mnohé psány česky, nedokázali bychom bez pomoci přečíst téměř nic.

Po necelé hodině povídání se protahujeme vystoupaním po schodišti vstříc dalším krásným prostorům. Krátce nahlížíme do archivní knihovny. Pak nás čeká pohled na depozitáře, na chodbách vidíme mnohé písemné dokumenty, které čekají na vyřízení a založení. Zvědavé dotazy jsou ještě zodpovězeny a pak

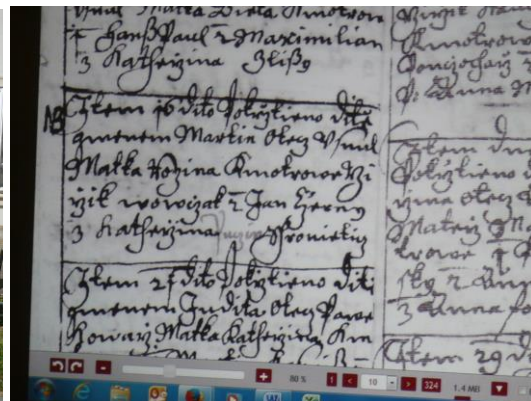

už je před námi jen návrat do přízemí a posléze do školy.

Samotná budova bývalého kláštera stojí za zhlédnutí. I proto, že se můžete do archivu přijít podívat nejen jako badatelé, ale i jako „běžní“ návštěvníci. K prohlédnutí tu bývají velmi zajímavé dočasné výstavy týkající se regionu, umění nebo významných dějinných událostí. A víte také, že je z oken badatelný i z prostranství před vchodem překrásný výhled na Polabí? I to může být důvod k podzimní vycházce. Takovým hravým pozváním je na závěr i naše doplňovačka. Zaluštíte si?

Naše poděkování patří panu Igoru Votoupalovi za precizně připravenou exkurzi, poutavý výklad a ochotu, se kterou se nám, žákům 6.A a 6.B, věnoval.

Doplňovačka

1. Archivnictví spadá pod působnost Ministerstva...
2. Oficiální název zmi: Státní okresní archiv Nymburk se sídlem v... n. L.
3. Ten, kdo s odborným zájmem nahlíží do archivních dokumentů
4. Badatelské dny jsou v pondělí a ve ...
5. Katolický kostel sv. ... byl postaven v 18. století
6. V budově, kde dnes sídlí archiv, býval augustiniánský...
7. Matriky obsahují záznamy o narozených i ...
8. Na jižním konci Husova náměstí býval v minulosti ... dvůr
9. Proces zaznamenávání údajů o archivních fondech a sbírkách
10. V bývalém klášterním refektáři je dnes ...
11. Místnost pro uchování archivů
12. Napodobenina, padělek, podvrh (např. listiny)
13. Vyčištěná kůže, používána dříve jako psací materiál či k vazbě knih
14. Fondy a sbírky archivů tvoří v souhrnu ... soubor
15. Místě, kde se pro Lysou vykonávalo hřbitovní právo
16. Exkurze k písemným pramenům pro 25 připravuje Mgr. ...
17. Pozemková kniha = ... kniha

Řešení: 1. vnitra, 2. Lysé, 3. badatel, 4. středu, 5. Jana Křtitele, 6. klášter, 7. zemřelých, 8. panský, 9. inventarizace, 10. badatelna, 11. depozitář, 12. falzum, 13. pergamen, 14. archivní, 15. šibák, 16. Votoupal, 17. gruntovní; tajenka: Vydejte se do archivu

Za ZŠ Bedřicha Hrozného

Olga Gruhnová

foto: ZŠ B. Hrozného s využitím materiálů SOKA Nymburk se sídlem v Lysé n. L.